

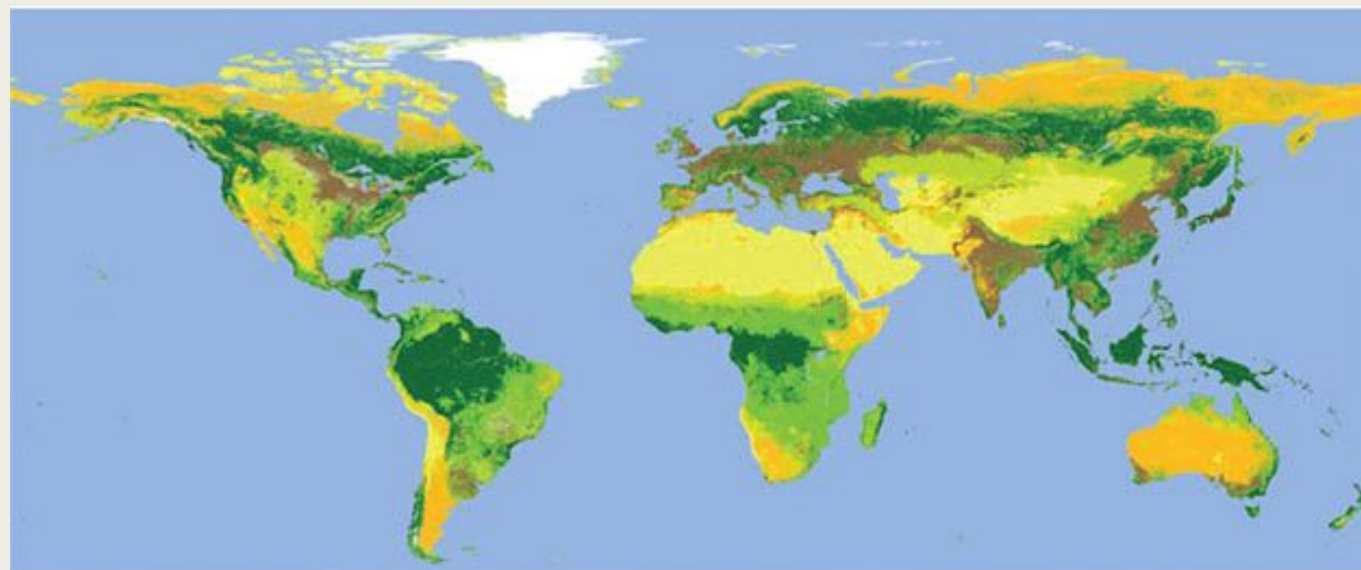
DIENVIDAMĒRIKA

Roma venckus
7c klase

Dabas zonas

3

Dabas zonas ir plašas teritorijas ar līdzīgām temperatūrām, nokrišņu daudzumu un režīmu, noteiktiem augšņu tipiem, augu un dzīvnieku valsti.

<i>Mitrie ekvatoriālie meži</i>	<i>Stepes un augstkalnu pļavas</i>
<i>Taiga un kalnu skuju koku mežu zona</i>	<i>Tuksnešu un pustuksnešu zona</i>
<i>Savanna</i>	<i>Artiskie tuksneši</i>
<i>Tundra</i>	<i>Mūžzaļo cietlapju mežu un krūmāju zona</i>
<i>Jaukto un platlapju mežu zona</i>	

IEVĒROJAMĀS DABAS ZONĀS IR
DAUDZĀS DABAS ZONĀS IR
IEVĒROJAMI MAINĪJUŠĀS.
DABAS ZONAS MAINĀS
VIRZIENĀ NO POLIEM UZ
EKVATORU, KĀ ARĪ
PALIELINOTIES AUGSTUMAM
VIRS JŪRAS LĪMENA.

Tundra

- atrodas subarktiskajā joslā. Ziema ir ļoti gara, tumša un auksta (8 mēneši). Vasaras ir īsas, gaišas un vēsas. Vasarā daudzgadīgā sasaluma augsne nespēj atkust. Tāpēc tundrā neaug koki, bet tikai puskrūmi, ķērpji un sūnas. Tundrā dzīvo ziemeļbrieži, ligzdo putni, ir daudz dažādu kukaiņu. Iedzīvotāji nodarbojas ar briežkopību.

TAIGA

Taiga ir skuju koku mežs. Skujkoki sāk augt vietās, kur vasaras ir tik siltas, ka spēj izkust daudzgadīgā sasaluma slānis augsnē. Tas parasti novērojams tad, ja gada siltākajā mēnesī vidējā temperatūra ir virs +10 °C. Ziemas var būt ļoti bargas. Ziemeļu puslodē taiga atrodas uz dienvidiem no tundras, mērenās joslas ziemeļu daļā. Trūdvielu slānis augsnē ir tikai dažus centimetrus biezs, jo trūkst zaļo augu masas, kas ietekmē tā veidošanos. Dienvidu puslodē skujkoki gandrīz nav sastopami, jo attiecīgajos platuma grādos ir okeāns un nav sauszemes. Izplatītākie koki taigā ir egles, priedes, baltegles, lapegles. Tās ir izturīgas pret ziemas salu. Taigā dzīvo aļņi, vilki, lapsas, lāči, sermuļi un citi dzīvnieki. Iedzīvotāji nodarbojas ar kokmateriālu sagatavošanu un medī kažokzvērus.

Jaukto mežu un platlapju mežu zona

- Jaukto mežu un platlapju mežu zona aizņem mērenās joslas vidusdaļu. Tur aug ozoli, liepas, kļavas, skābarži, bērzi, egles, priedes un citi koki, kā arī dažādi zālaugi.
- Ja gada aukstākajā mēnesī vidējā temperatūra ir virs $+ 3^{\circ}\text{C}$, tad mežā ir labvēlīgi apstākļi lapu koku augšanai.
- Šī dabas zona ir blīvi apdzīvota, meži lielās platībās iznīcināti. Augsnēs ir biežāks trūdvielu slānis. Tās ir auglīgākas un izmantojamas lauksaimniecībā. Cilvēki audzē labību, dažādus dārzeņus, nodarbojas ar piena un gaļas lopkopību.

Stepes

- Stepes atrodas gan mērenās joslas dienvidos, gan subtropu joslā. Šajā zonā ir ļoti auglīgas melnzemes augsnes, bet nokrišņu trūkuma dēļ mežu nav. Stepē iztvaikošana ir lielāka nekā nokrišņu daudzums, kokiem nepietiek mitruma, tāpēc var augt tikai daži sīki krūmi un zāle. Stepē dzīvo daudz grauzēju, antilopes, strausi un citi dzīvnieki.
- Stepes ir svarīgs zemkopības rajons, kur audzē labību, tāpēc daudzviet stepju dabiskā veģetācija, it īpaši senos intensīvas zemkopības rajonos, praktiski nav saglabājusies.

Mūžzaļo cietlapju mežu un krūmāju zona

- Mūžzaļo cietlapju mežu un krūmāju zona raksturīga subtropu joslai, galvenokārt Vidusjūras piekrastē. Tur aug cipreses, pīnijas, oleandri, citrusi. Augiem ir cietas lapas vai dzelkšņi, kas nesažūst vasaras karstumā. Šajā zonā atrodas daudz slaveno kūrortu. Lielas platības aizņem vīnogu plantācijas un augļu dārzi (olīvkoki, apelsīni, persiki).

Savannas

- Savannas (sausās un mitrās) aizņem subekvatoriālās joslas. Tā ir pārejas zona no tuksnešiem uz mitrajiem ekvatoriālajiem mežiem. Savannas veidojas, ja gada vēsākajā mēnesī vidējā temperatūra ir virs $+18^{\circ}\text{C}$, bet iztvaikošana pārsniedz nokrišņu daudzumu. Savannās aug vairākus metrus gara zāle, atsevišķi koki (akācijas, baobabi).

Tuksneši un pustuksneši

- Tuksneši un pustuksneši atrodas subtropu un tropu joslās. Tie ir sausākie apgabali uz Zemes, kur valda arī liels karstums. Augu valsts ir ļoti nabadzīga, vai arī tās nav vispār. Aug tikai vērmeles, sīki ērkšķu krūmi, kaktusi. Klejotāji lopkopji audzē kamieļus, kazas, aitas. Oāzēs, kur ir ūdens, audzē kokvilnu, rīsus, dateļpalmas. Savvaļā dzīvo čūskas, zirnekļi, skorpioni.

Mitrie ekvatoriālie meži (tropiskie lietus meži)

- Mitrie ekvatoriālie meži (tropiskie lietus meži) aug ekvatoriālajā joslā, tie ir mūžzaļi.
- Mitrie ekvatoriālie meži veidojas tādā gadījumā, ja nokrišņu daudzums pārsniedz iztvaikošanu un gaisa vidējā temperatūra ir ļoti augsta. Koki sasniedz 50 m augstumu, tos apvij liānas un parazītaugi. Augu sugu daudzveidība ir milzīga. Meži tiek iznīcināti, lai iegūtu vērtīgus kokmateriālus. Izplatīti kultūraugi ir banāni, cukurniedres, kafijkoki, kakaokoki, manioka. Arī dzīvnieku daudzveidība ir liela - čūskas, kukaiņi, putni, pērtiķi un citi dzīvnieki.